

Innst. S. nr. 333

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument nr. 8:92 (2008–2009)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Vigdis Giltun og Jan-Henrik Fredriksen om fri etablerings- og refusjonsrett for psykologer og psykiatere med autorisasjon

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for fri etableringsrett og refusjonsrett for alle psykologer og psykiatere med autorisasjon."

Forslagsstillerne mener at tilgangen på psykolog- og psykiaterhjelp ikke er god nok i Norge, noe som blant annet viser seg i form av lange ventelister. Forslagsstillerne viser i denne sammenheng til dagens system hvor refusjonsrett henger sammen med avtaleinngåelser i form av avtalehjemler med kommuner og helseforetak.

Det er, slik forslagsstillerne ser det, viktig med lavterskeltilbud og kort ventetid for pasienter med psykiske lidelser. De mener at tilgangen på rask, adekvat og god hjelp på et lavest mulig nivå er den beste måten for å forebygge og forhindre alvorligere lidelser på et senere tidspunkt.

Forslagsstillerne mener at dagens system med avtalehjemler for psykologer og psykiatere ikke sørger for at full kapasitet på dette området benyttes, og at det mest hensiktsmessige ville vært en ordning der psykologer og psykiatere med autorisasjon ble gitt fri etableringsrett, samt refusjonsrettigheter. Det uttales at dette vil medføre at pasienter som har rett til og

behov for behandling, får kortere ventetid, og at det vil forhindre et klassesdelt helsevesen. Slik forslagsstillerne ser det, vil det totale helseregnskapet også bli positivt ved at folk får bedre psykisk helse slik at de kan delta aktivt i samfunnet.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Jan Bøhler, Sonja Mandt-Barthol森, Gunn Olsen og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen, Vigdis Giltun og lederen Harald T. Nesvik, fra Høyre, Inge Lønning og Sonja Irene Sjøli, fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, fra Kristelig Folkeparti, Laila Dāvøy, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Venstre, Gunvald Ludvigsen, deler forslagsstillerne vurdering om at tilgjengeligheten til det psykiske helsevernet ikke er god nok, til tross for at kapasiteten har økt betydelig som følge av opptrappingsplanen for psykisk helse. Komiteen er enig med forslagsstillerne i at det særlig er behov for å styrke det psykiske helsevernet i kommuner og distriktpsikiatriske sentre, for å forhindre at pasientene utvikler akutt psykisk sykdom og dermed trenger døgnbehandling. Det er avgjørende at kommunene utvikler gode lavterskeltiltak og oppfølgingstjenester som sikrer at psykisk syke får rask hjelp tidlig i sykdomsforløpet.

Komiteen viser til rapporten "Ventetider og pasientrettigheter 2008" fra Helsedirektoratet, der det fremgår at den gjennomsnittlige ventetiden for voksne som trenger psykisk helsevern, er 53 dager, mens barn og unge i snitt venter 78 dager.

Komiteen mener det må sikres riktig prioritering og god ressursbruk i alle deler av helsevirksomheten, i tråd med pasientrettighetsloven og prioriteringsforskriften. Virksomhetene må underlegges ordinære tilsyns- og kontrollordninger. Det må også sikres god dekning av helsetjenester i hele landet. Videre mener komiteen at tilgangen til helsetjenester ikke må være avhengig av den enkeltes økonomi eller mulighet for å fremme personlige søknader om behandling. Det er nødvendig å sikre at pasientene får god informasjon om ledig kapasitet hos offentlige og privatpraktiserende helsevirksomheter, slik at pasientene lettere kan orientere seg om aktuelle behandlingsmuligheter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at folketrygden dekker utgifter til legehjelp hos privatpraktiserende legespesialister som har avtale om driftstilskudd med regionalt helseforetak. Utgiftene dekkes etter forskrift gitt av Helse- og omsorgsdepartementet i medhold av folketrygdloven § 5-4. Formålet med stønaden er å gi kompensasjon for utgifter til legetjenester ved sykdom eller mistanke om sykdom. De regionale helseforetakene har ansvaret for å gi befolkningen i helseregionen tilbud om nødvendig undersøkelse hos legespesialist. Tjenestene finansieres ved driftstilskudd fra foretakene, stykkprisrefusjoner fra folketrygden og egenandeler fra pasientene. Dersom pasientene ønsker et offentlig finansiert behandlingstilbud hos private aktører, må det foreligge en avtale mellom det regionale helseforetaket og vedkommende spesialist eller institusjon, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 2-1. Etter kommunehelsetjenesteloven kap. 4 er det et krav at det skal foreligge en avtale mellom kommunen og den private helsevirksomheten dersom kommunen eller trygden skal dekke behandlingen.

Flertallet mener at kravet om avtaler med regionale helseforetak eller kommuner som vilkår for refusjon er nødvendig med tanke på hvordan de samlede ressursene i helsetjenesten skal nyttes.

Flertallet foreslår at representantforslaget vedlegges protokollen.

Et annet flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at det er betydelige rettssikkerhetsproblemer på området. I enkelte helseforetak opplever samtlige pasienter brudd på vurderingsgarantien. Blant barn og unge som har rett til psykisk helsevern, opplever 18 prosent at de ikke

får behandling innenfor den medisinske fastsatte fristen, mens andelen er 15 prosent blant voksne.

Slik dette flertallet ser det, er det helt nødvendig å utnytte ledig kapasitet hos private aktører for å bidra til at pasientene kan få raskere helsehjelp og flere valgmuligheter. Det er etter dette flertallets mening et paradoks at enkelte private aktører bare får avtaler om å behandle fristbruddspasienter, mens de ikke får refusjon for behandling av pasienten før fristen er utløpt. Dersom pasientene ønsker et offentlig finansiert behandlingstilbud hos private aktører, må det foreligge en avtale mellom det regionale helseforetaket og vedkommende spesialist eller institusjon, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 2-1. Etter kommunehelsetjenesteloven kapittel 4 er det et krav at det skal foreligge en avtale mellom kommunen og den private helsevirksomheten dersom kommunen eller trygden skal dekke behandlingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er enig med forslagsstillerne i at kravet om avtaler med regionale helseforetak eller kommuner som vilkår for refusjon er til hinder for en effektiv utnyttelse av de samlede ressursene i helsetjenesten. Disse medlemmer støtter forslaget, men mener at det må etableres ordninger som sikrer riktig prioritering og god ressursbruk i private helsevirksomheter, i tråd med pasientrettighetsloven og prioriteringsforskriften. Virksomhetene må underlegges ordinære tilsyns- og kontrollordninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener det må sikres god dekning av helsetjenester i hele landet. Videre mener flertallet at det må etableres ordninger som sikrer at tilgang til private helsetjenester ikke avhenger av den enkeltes ressurser eller mulighet for å fremme personlige søknader om behandling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for fri etableringsrett og refusjonsrett for alle psykologer og psykiatere med autorisasjon."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Stortinget ber Regjeringen sørge for fri etableringsrett og refusjonsrett for alle psykologer og psykiatere med autorisasjon.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre.

Komiteen viser til representantforslaget og merknadene og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument nr. 8:92 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Vigdis Giltun og Jan-Henrik Fredriksen om fri etablerings- og refusjonsrett for psykologer og psykiatere med autorisasjon – vedlegges protokollen.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 9. juni 2009

Harald T. Nesvik
leder

Inge Lønning
ordfører

